Klaipėdos senamiesčio suolų geografinės informacinės sistemos (GIS) sukūrimas ir analizė

Klaipėdos universiteto “Žemynos” gimnazijos mokinė Auksė Paulikaitė 3C

Temos aktualumas ir pasirinkimo motyvai

1. Esminė taisyklė: pagal urbanistą W. H. Whyte'ą, „žmonės linkę sėdėti ten, kur yra vietų atsisėsti". Patogūs suolai suteikia fizinį poilsį ir skatina nemokamą socializaciją.

1. Klaipėdos senamiestis – viena intensyviausiai lankomų miesto dalių, kurioje susitinka įvairios amžiaus grupės ir vyksta įvairūs renginiai.

1. GIS technologijų taikymas: paprastos lentelės ar sąrašai neparodo realaus vaizdo erdvėje. GIS susieja tikslią suolo vietą žemėlapyje su jo informacija, o tai leidžia atnaujinti duomenis realiuoju laiku ir sekti suolų nusidėvėjimą.

Darbo tikslas

Remiantis surinktais erdviniais duomenimis, sukurti Klaipėdos senamiesčio suolų GIS žemėlapį, kuriame pagal nustatytus kriterijus įvertinti Klaipėdos senamiesčio suolai, ir identifikuoti vietas, kuriose viešųjų suolų infrastruktūra reikalauja tobulinimo.

Darbo uždaviniai

1. Apibrėžti tiriamąjį objektą ir teritoriją .
2. Nustatyti visų Klaipėdos senamiestyje esančių suolų lokacijas, juos nufotografuoti ir gautus duomenis susisteminti.
3. Išaiškinti, kurie Klaipėdos senamiesčio suolai geriausiai ir kurie blogiausiai atitinka nustatytus kriterijus, bei pateikti siūlymus pastarųjų būklei pagerinti.
4. Sukurti interaktyvų žemėlapį ir atlikti gautų duomenų analizę.

Pagrindiniai terminai

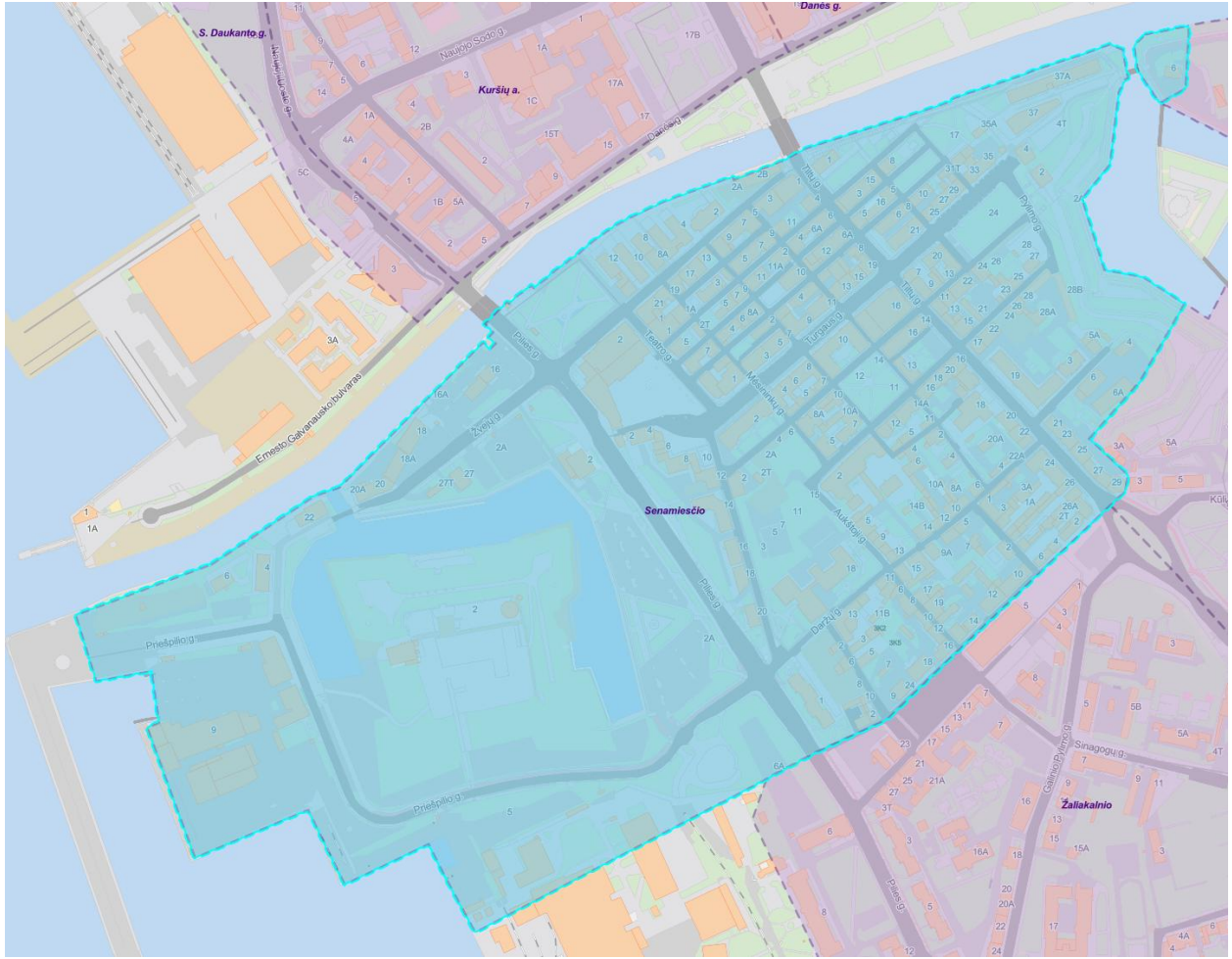
01 Kas yra suolas?

Suolas – tai viešosiose erdvėse įrengtas sėdėti skirtas mažosios architektūros elementas, ant kurio vienu metu gali sėdėti du ar daugiau asmenų.

02 Kas yra Klaipėdos senamiestis?

Pagal Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos teritoriniu suskirstymu. Tai nuo Klaipėdos pilies iki Jono kalnelio.

Klaipėdos senamiesčio ribos

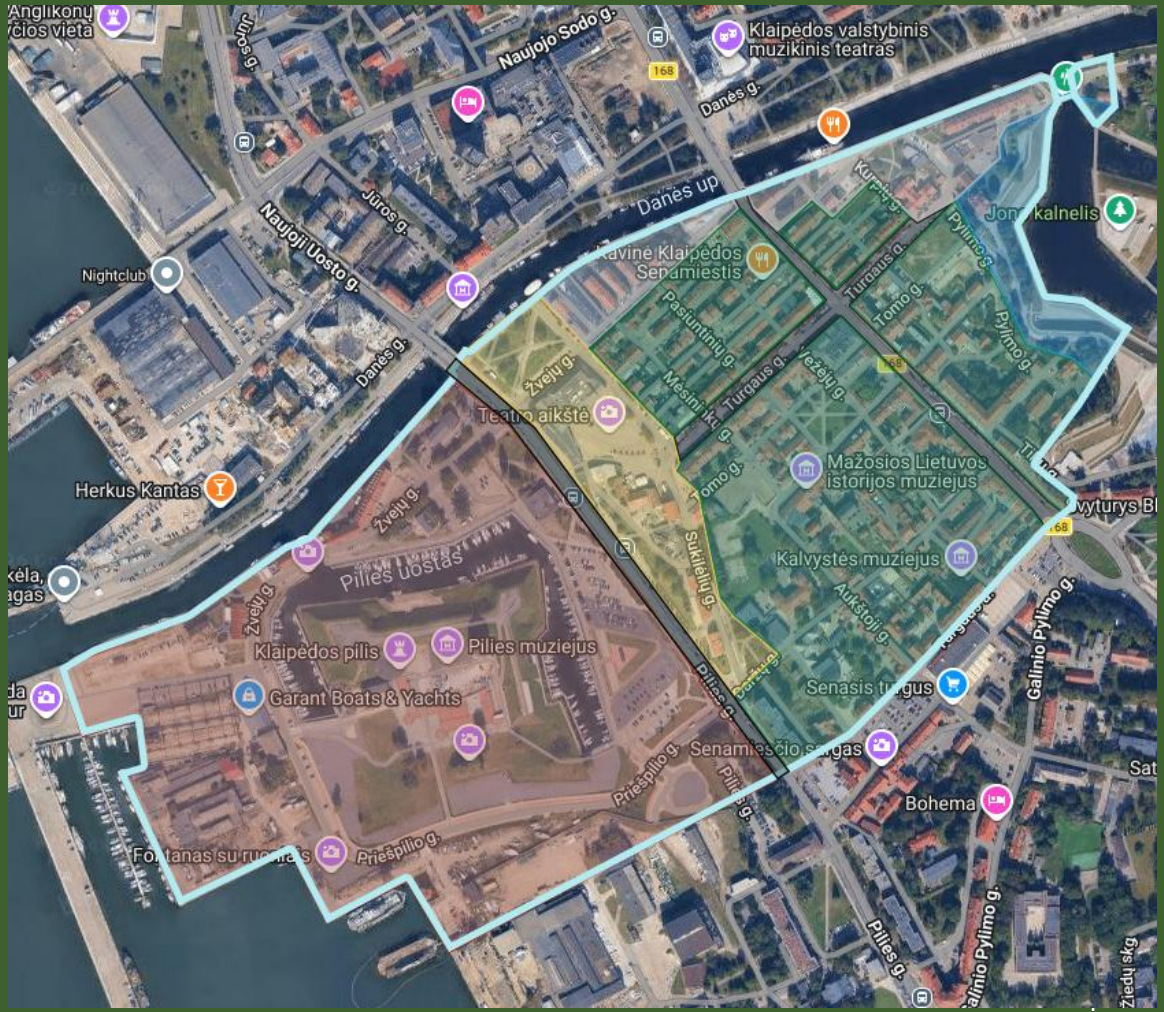

Tyrimo planavimas

1. Nustatyti tiriamųjų objektų apimtį.

1. Suskirstyti tiriamąją teritoriją į funkcines zonas.

1. Surašyti suolų vertinimo kriterijus.

Konstrukcija (5 balai)

Papildomi elementai (2 balai):
1 balas – suolas turi atlošą.
1 balas – suolas turi porankius.

Bendra konstrukcija (3 balai):
3 balai – visiškai stabilus ir tvirtas.
2 balai – pakankamai saugus, bet turi smulkių defektų.
1 balas – akivaizdžiai nestabilus.

Vietovės triukšmo lygis (3 balai)

3 balai – visiška tyla arba labai reti garsai.
2 balai – vidutinis triukšmas, bet kalbėtis.
1 balas – dažnas, nuolatinis ir intensyvus triukšmas.

Būklė (5 balai)

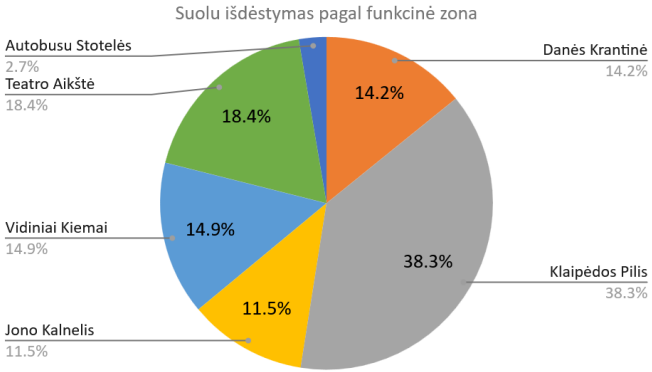
5 balai – idealios būklės arba tik su minimaliais kosmetiniais trūkumais.
4 balai – tik kosmetiniai defektai.
3 balai – aiškūs fiziniai defektai, kurie neturi didelės įtakos naudojimuisi suolu.
2 balai – daug fizinių defektų, prastinančių sėdėjimo kokybę.
1 balas – suolu naudotis praktiškai neįmanoma.

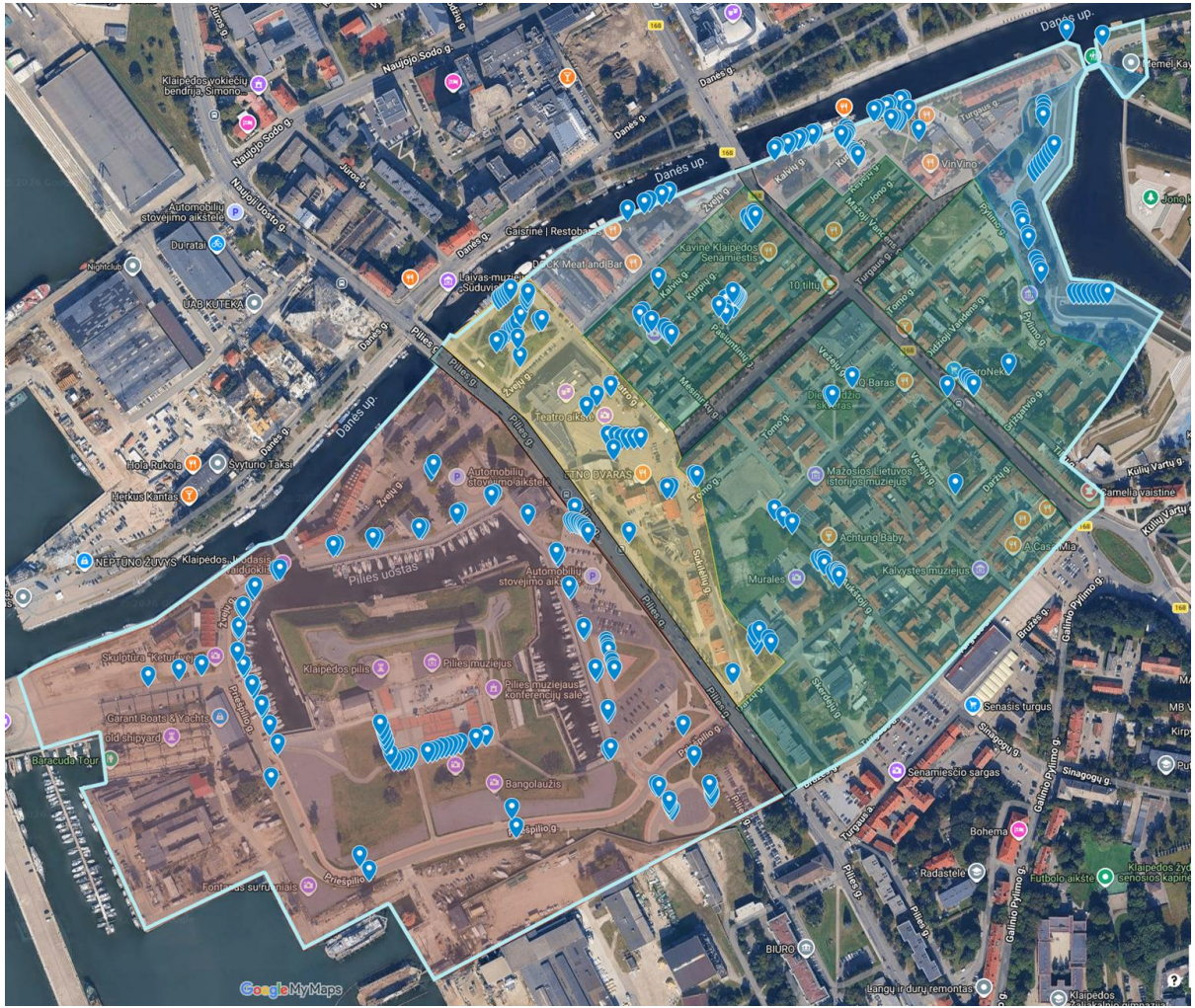
Patogumai (4 balai)

1 balas – suolas turi natūralią arba dirbtinę priedangą.

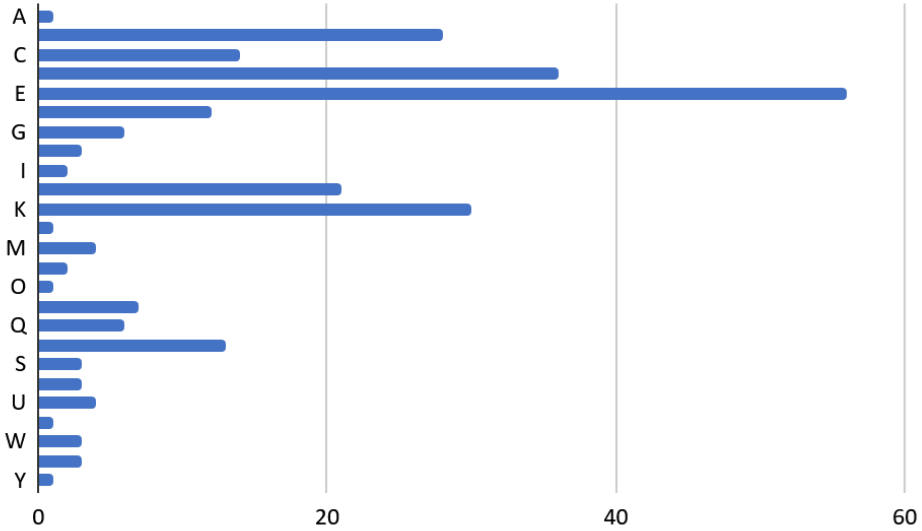
Po 1 balą – už kiekvieną šalia esantį mažosios architektūros elementą (šiukšliadėžę, dviračių stovą, vandens gertuvę).

Visų suolų vietovės žemėlapis

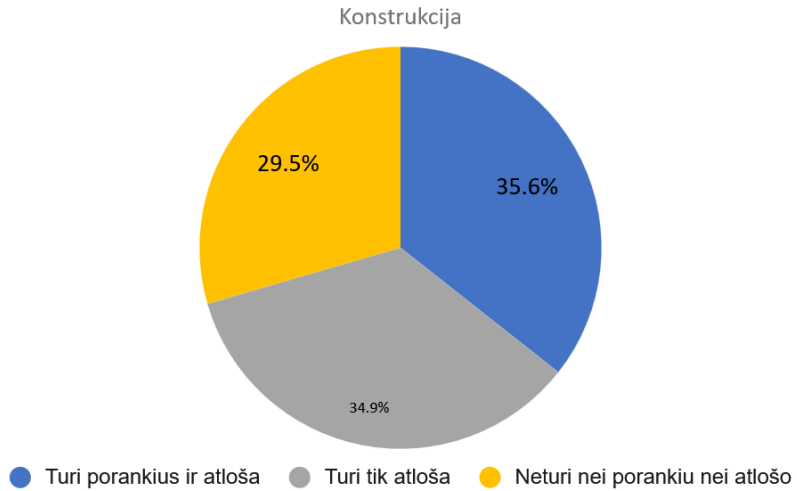

Duomenys gauti iš tiriamojo

Suolų kiekis pagal rūšį

Suolų išskirstymas pagal konstrukcija

E rūšis
56 suolai

D rūšis
36 suolai

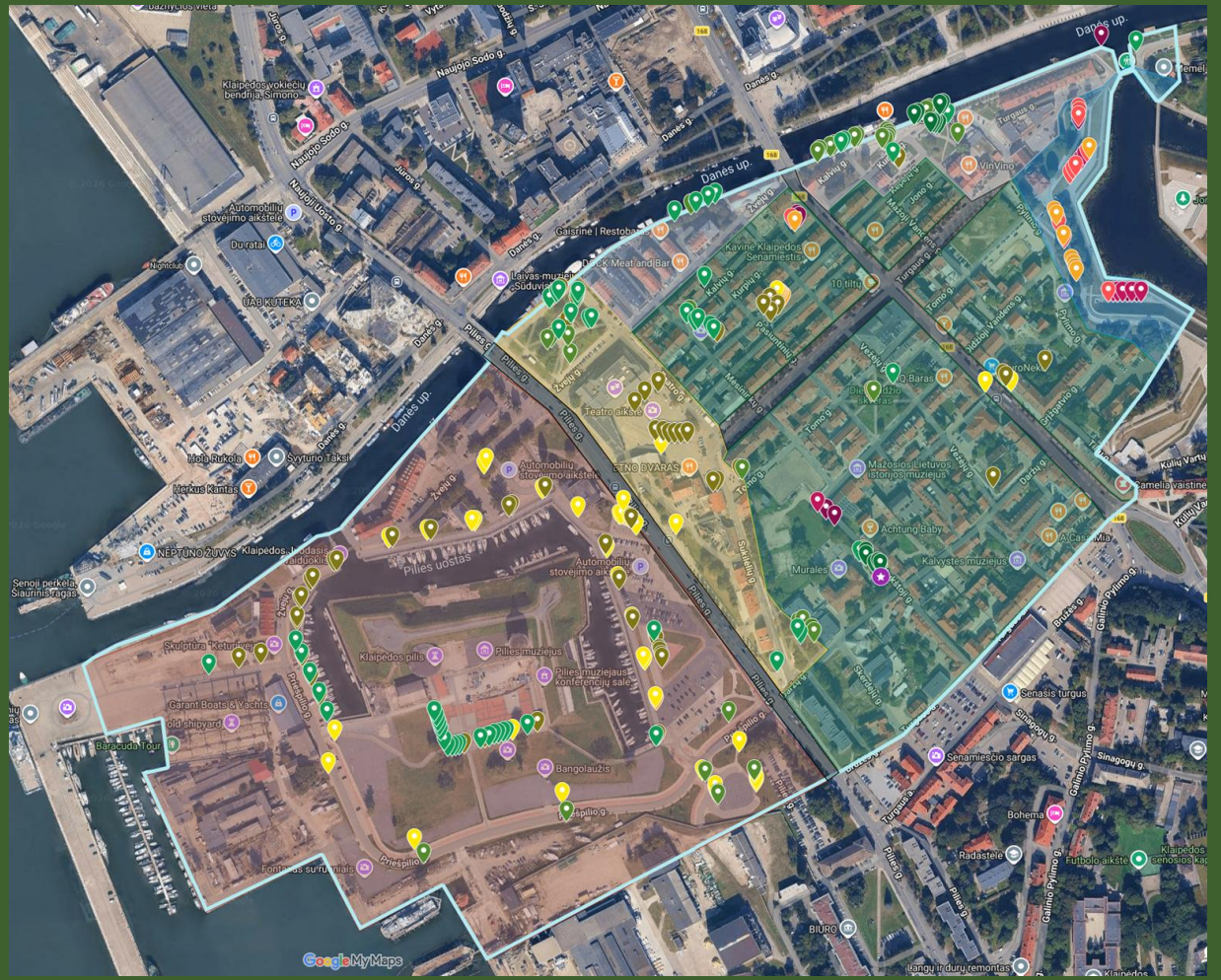

K rūšis
30 suolų

B rūšis
28 suolai

Įvertintų suolų žemėlapis

Aukščiausiai įvertintas suolas:

5.8 Aukštoji g. Vidiniai kiemai

Balai: 15/17

Konstrukcija: 5/5

Būklė: 5/5

Triukšmo lygis: 3/3

Patogumai: 2/4

Kiti aukštai įvertinti suolai

Suolas 8.1 Skulptūra „Senamiesčio katinas“, Vidiniai kiemai

Suolas 5.9 Aukštoji g., Vidiniai kiemai

Prasčiausiai įvertinti suolai

Suolas 1.8 Jono kalnelio zonoje.

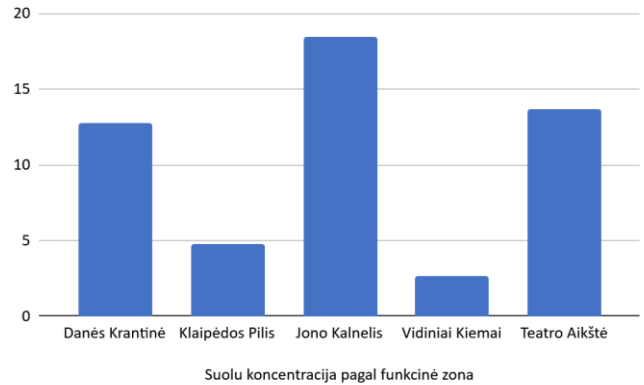
Suolas 7.3 prie KKKC, vidinių kiemų zonoje

Patarimai Klaipėdos savivaldybei

1. Prioritetiškai pakeisti 3 suolus Jono kalnelyje. Įrengti naujus suolus iš tinkamai apdirbtos medžiagos, atsparios aplinkos sąlygoms.
2. Įrengti papildomas sėdėjimo vietas su stoginėmis ties Klaipėdos pilies zona.
3. Įrengti daugiau naujų suolų vidinių kiemų zonoje.

Išvados

Atlikti visi iškelti darbo uždaviniai:

1. Tinkamai apibrėžtas tiriamasis objektas (suolas) ir teritorija (Klaipėdos senamiestis).
2. Iš viso surinktas ir užfiksuotas 261 suolas, dauguma jų sutelkta Klaipėdos pilies funkcinėje zonoje.
3. Surasti geriausios ir blogiausios būklės suolai tiriamoje teritorijoje bei išsiaiškinta, kaip juos pagerinti.
4. Sukurtas interaktyvus GIS žemėlapis, kuriame matomi suolų vertinimo rezultatai, kokybė, išdėstymas ir lokacija. Šie surinkti duomenys gali būti praktiškai naudojami Klaipėdos senamiesčio infrastruktūrai tobulinti bei miesto įvaizdžiui gerinti.

Šaltiniai

1. Whyte, W. H. (1980). The social life of small urban spaces. The Conservation Foundation.
2. Lietuvių kalbos žodynas <http://www.lkz.lt/?zodis=suolas&id=24250670000>
3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras. (2016-10-27). Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtinimo (Įsakymas Nr. D1-713). Teisės aktų registras.<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/c14e6210afe511e6b844f0f29024f5ac/kByQonJcNw>
4. Lietuvos Respublikos aplinkos ministras. (2019-11-04). Dėl statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ patvirtinimo (Įsakymas Nr. D1-653). Teisės aktų registras. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/103022d0ffbe11e99681cd81dcdca52c>
5. Klaipėdos miesto savivaldybės žemėlapių portalas (2024) “Administracinės ribos | Klaipeda.lt 2D teminiai Žemėlapiai” <https://arcg.is/1mGbar3>
6. Klaipėdos miesto savivaldybės administracija. (2015). Klaipėdos miesto mažosios architektūros, aplinkotvarkos įrangos išdėstymo bei aplinkos estetinio formavimo, miestiškojo kraštovaizdžio tvarkymo specialusis planas. Rengėjas UAB „Nemuno deltos projektai“. <https://www.klaipeda.lt/data/wfiles/file18558.pdf >
7. Kaipėdos miesto savivaldybė (2025-02-28) “Klaipėdos m. Orto 2024 m. LKS” <https://maps.klaipeda.lt/portal/apps/mapviewer/index.html?webmap=4769c200a4d2484a945f3e3b69f15794>

8. Klaipėdos miesto savivaldybės žemėlapis (2024-03-13) „Ortofoto 2024-2026“ <https://www.geoportal.lt/savivaldybes/klaipeda>
9. Klaipėdos rajono savivaldybė (2025-05-16) “KlaipėdosR Ortofoto 2025” <https://gis.klaipedos-r.lt/portal/apps/mapviewer/index.html?webmap=e8de82de21694e10948bc4e65ff5e0b7>
10. Google. Klaipėda, Lietuva (2024-08-29) „Google Earth palydovo istorinis vaizdas Klaipėdos senamiesčio“<https://earth.google.com/web/@55.71013992,21.13522651,0.05442369a,186.76055283d,35y,-0h,0t,0r/data=ChYqEAgBEgoyMDI0LTA4LTI5GAFCAggBOgMKATBCAggASg0I__________ARAA?authuser=0>
11. Google. Klaipėda, Lietuva (2025-04-25) „Google Earth palydovo istorinis vaizdas Klaipėdos senamiesčio“<https://earth.google.com/web/@55.71013992,21.13522651,0.05442369a,186.76055283d,35y,-0h,0t,0r/data=ChYqEAgBEgoyMDI1LTA0LTI1GAFCAggBOgMKATBCAggASg0I__________ARAA?authuser=0>
12. Klaipėdos miesto savivaldybės administracija. (2021). Klaipėdos miesto savivaldybės [KLAIPĖDOS MIESTO SAVIVALDYBĖS 2021–2030 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS]. https://www.klaipeda.lt/data/public/uploads/2021/05/ksp-projektas-20210524-galut.pdf
13. R. Bynon, C. Rishbeth. The Young Foundation. (2015). The Bench Project [Benches for everyone Solitude in public, sociability for free.]. https://youngfoundation.org/wp-content/uploads/2015/11/The-Bench-Project_single-pages.pdf

14. Lietuvos Respublikos Vyriausybė. (2025-12-29). Savivaldybėms – valstybės paspirtis įgyvendinant investicinius projektus. https://lrv.lt/lt/naujienos/savivaldybems-valstybes-paspirtis-igyvendinant-investicinius-projektus-hk66/
15. Klaipėdos miesto savivaldybė. (2020). Klaipėdos miesto strateginio plėtros plano koncepcija. https://www.klaipeda.lt/data/public/uploads/2020/09/klaipedos_spp_koncepcija_200908_tarybai.pdf
16. Citify (2024) Jono kalnelis Pylimo g. 2A, Centras, Klaipėda https://citify.eu/lt/jono-kalnelis/